

Dr Gedalie Rozenman był ostatnim Naczelnym Rabinem Gminy Wyznaniowej Żydowskiej w Białegostoku i jednym z najwybitniejszych reprezentantów żydowskiej społeczności naszego miasta. Rozenman odebrał wszechstronnie wykształcenie. Posiadał doktorat. Wiele pisał na tematy religijne i polemizował z duchownymi innych wyznań.

W 1936 roku w Białymstoku ukazała się jego publikacja pt. *Zagadnienia uboju rytualnego*. Rozenman cieszył się wielkim autorytetem zarówno wśród współwyznawców, jak i wśród chrześcijan. Spotykał się m.in. z arcybiskupem wileńskim Romualdem Jałbrzykowskim. Mieszkał przy Sienkiewicza 34.

Nauczał w wielu białostockich szkołach. Był wielkim patriotą polskim i żydowskim. 21 sierpnia 1921 roku witał w imieniu białostoczan na dworcu kolejowym oraz na Rynku Kościuszki Naczelnika Państwa - Józefa Piłsudskiego, którego pobłogosławił.

Przez cały okres międzywojenny budował przyjacielskie stosunki między społecznością polską i żydowską, oparte na wzajemnym zaufaniu i solidarności. Jako jeden z pierwszych rabinów w Polsce wprowadził w Wielkiej Synagodze zwyczaj śpiewania polskiego hymnu podczas świąt państwowych – 11 listopada w Dzień Niepodległości oraz w Święto 3 Maja.

W 1926 roku wygłosił kazanie w języku polskim „*O znaczeniu Święta 3 Maja oraz o udziale Żydów w walkach o niepodległość*”. Gedalie Rozenman brał udział w uroczystościach państwowych - obok Prezydenta Miasta, Wojewody, wysokich rangą wojskowych.

Wiosną 1929 roku wychodząca w Białymstoku żydowska gazeta „Dos Naje Łebn” uznała rabina Rozenmana za najwybitniejszą postać społeczności żydowskiej miasta.

We wrześniu 1939 roku podczas zbiórki zorganizowanej przez Polski Biały Krzyż przekazał on 100 zł na zakup sienników dla wojska. Gdy w wyniku walk z Niemcami zniszczeniu uległ budynek Magistratu, Rozenman na prośbę Prezydenta Miasta udostępnił pomieszczenia Gminy Żydowskiej. W nich odbywały się posiedzenia Rady Miasta.

Kiedy w czerwcu 1941 roku do miasta wkroczyli Niemcy, Rozenman wraz z inż. Efrajimem Baraszem zorganizował *Judenrat*. Rada Żydowska składała się z 24 Żydów, w tym 2 kobiet. Powołano departamenty Finansów, Racjonowania żywności, Pracy, Dobroczynności, Zdrowia i warunków Sanitarnych, Mieszkaniowy, Gospodarki, Budownictwa, Spisu i ruchu ludności, Przemysłu, a nawet Kultury oraz Wystawy getta.

Autorytet rab. Rozenmana pozwolił w tym strasznym i beznadziejnym czasie, niewolniczej pracy, ucisku, bólu i śmierci zorganizować się w getcie i trwać, mając nadzieję, że uda się uratować, choć część ludności.

W 1943 roku podczas likwidacji getta dr Gedalie Rozenman zginął wraz z żoną Miriam i dwoma córkami, dzieląc los społeczności, którą opiekował się prawie ćwierć wieku.

Opr. Dariusz Stankiewicz